

Overblik: Det mener Børnesagens Fællesråd om udspillet til Barnets Lov

---

For Børnesagens Fællesråd var det en vigtig dag, da regeringens længeventede reformudspil i onsdags blev præsenteret på pressemødt afholdt af Social- og ældreminister Astrid Krag, Børne- og Undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil samt Integrationsminister, Mattias Tesfaye.

Overordnet er vi i Børnesagens Fællesråd meget positive stemt for regeringens klare ønske om på at forbedre vilkårene for udsatte børn og unge i Danmark. Det var et klart løfte under valgkampen; et klart løfte i sidste års nytårstale og nu konkretiseret i form af Børnene Først-udspillet. Det er et område, der i mange år har trængt til og fortjent den rette fokus og vi mener det er gode toner, at børnerettigheder vægtes højt både i al almindelighed og for udsatte børn og unge i særdeleshed. Det er ikke kun den rigtige vej at gå, det er også på høje tid.

Vi vil gerne anerkende regeringens ambition om at rådføre sig med erfarne interesseorganisationer, herunder Børnesagens Fællesråd som paraplyorganisation.

Det er positivt at erfare, at regeringen i sit udspil har ambitioner på børnenes og de unges vegne i forhold til læring og uddannelse. Vi tror på børnene og de unge og det skal også skinne igennem de skoletilbud og de muligheder, vi som samfund stiller til rådighed. Vi ser frem til at der - hvis forslaget om kvalitetsløftet på ungdomsuddannelserne, forlænget uddannelsestid og en styrkelse af de interne skoler vedtages – bliver gjort plads og rum for at udsatte børn og unge også kan finde deres vej i livet.

I reform-udspillet i alt 43 forslag er der et overvejende fokus på anbringelser og på adoptioner, her med særlig vægt på fremover at ville lempe kravene til tvangsanbringelser og tvangsadoptioner, herunder gøre det muligt at indstille og afgøre sager om tvangsadoption allerede før barnet er født.

I udspillet, som vi har haft store forventninger til, savner vi at se, at den familiebevarende forebyggelse og opsøgende arbejde fyldte væsentlig mere og der var øremærket midler til dette vigtige arbejde. Når man ønsker at forbedre vilkårene for de mest udsatte børn og unge i Danmark, er det evident at en reform er ambitiøs og handlingsorienteret. Det er dog vigtigt ikke snuble på vejen derhen af politisk iver for at reagere så tidligt som muligt, men i stedet *agere* rettidigt og sætte ind med fagligt velbegrundede indsatser. Både med opsøgende, forebyggende, støttende og opfølgende hjælp.

Der kan være sager, hvor barnet er tæt tilknyttet sin plejefamilie og hvor det vil give en tiltrængt ro på barnets situation og dets fremtid, at en anbringelse indstilles til adoption. I disse tilfælde opfordrer Børnesagens Fællesråd til, at man her kigger til de positive erfaringer ved adoptioner i familiens eget netværk eller til de erfaringer man har, ved åbne fremmedadoptioner. Åbenhed i adoptioner giver, hvis det tager udgangspunkt i barnets tarv, mulighed for at opretholde en relation mellem det adopterede barn og den biologiske familie, der kan støtte barnets aktuelle og videre identitetsdannelse. Det samme konkluderer rapport fra Ankestyrelsen udarbejdet af Aalborg Universitet og Roskilde Universitet (2017).

En anden rapport fra samme år over adopterede i Danmark konkluderer ligeledes, at barnets biologiske familie - selvom opvæksten kan have været barsk og broget og familien i dag er adskilt fra hinanden, stadig er en vigtig del af barnets videre livshistorie og med til at forme barnets selvopfattelse – både nu og senere i livet (VIVE 2017).

Der kan være begrundede forhold, hvor det for det enkelte barn er gavnligt ikke at blive hos sine biologiske forældre over en længere eller mere permanent tidsperiode, men det kan være helt essentielt, ligefrem afgørende for barnets trivsel og fremtid, at det stadig bevarer relationen og kontakten til dem.

På pressemødet d. 27. januar 2021 forsvarede Social- og ældreminister, Astrid Krag, lempelserne af krav til tvangsanbringelser og tvangsadoptioner i korte træk således: man skal kunne tvangsfjerne forebyggende og tidlige, så man sikrer, at der ikke sker skade. Her vil vi hellere tilbyde et alternativt perspektiv: Vi skal handle rettidigt, så vi forebygger, at der sker skade på barnet.

At anbringelser i visse sager *kan* være præventive, er korrekt, men at anbringelser i sig selv *er* præventive og de principielt dermed skulle være for barnets bedste, har vi endnu ikke set evidens for.

Når vi som paraplyorganisation taler for rettidige og ikke tidlige indsatser alene, er det ud fra anerkendelsen af, at ikke to sager er ens, men ofte tidskrævende og komplekse. Vi ønsker at man med reformen øremærker midler til at styrke socialrådgivernes muligheder for fagligt at vurdere de enkelte sager. Det kræver et stærkt fagligt fundament som sagsbehandler at vurdere svære og komplekse børnesager. Det kræver et særligt børnefagligt syn at værne om barnet gennem hele sagsforløbet og dette ser vi realiseret ved, hvis der som regeringen lægger op til, blev oprettet en specialiseret efteruddannelse med autorisation.

Specialiseret efteruddannelse var én af de klare anbefalinger, Børnesagens Fællesråd allerede har videregivet til Social- og Ældreministeren og her glæder det os, at der er blevet lyttet.

Det er dog ikke nok at styrke efteruddannelsen, men mindst lige så væsentligt at se på et kvalitetsløft af hele socialrådgiveruddannelsen og samtidigt forbedre de vilkår socialrådgivere i dag at arbejde under, hvor hver tredje sagsbehandler følger sig stresset hele tiden eller ofte i deres arbejde (COWI 2019). Her opfordrer vi til, at man indfører et loft over hvor mange og hvor tunge sager man må sidde med pr. sagsbehandler, således at man sikrer kvaliteten i sagsbehandlingen, inden man afgør mange børnefamiliers fremtid. Det ville også kunne sikre den lovsikrede

børnesamtale alle børn har krav på som led i den børnefaglige undersøgelse af deres sag, men som i praksis kun gennemføres i 45 % af alle sagerne (Børnesagsbarometeret 2020).

Om den eksisterende lov på området skriver regeringen i "Børnene Først": *Al stigmatiserende sprogbrug skal luges ud af loven* (s. 22). Denne målsætning bakker Børnesagen Fællesråd naturligvis op om og anbefaler samtidigt Regeringen at lade ambitionen gælde for dette udspil også. En børnereform skal ikke være et "skjult" integrationspolitisk anliggende.

Sociale problemer opstår uafhængigt af etnicitet og kulturel baggrund og i et rigt velfærdsamfund som vores har vi alle et fælles ansvar for at udvide forståelsen af fælleskabet. Det er i stedet helt afgørende, at man fra politisk side helt afholder sig fra at tænke økonomiske sanktioner efter udstået straf ind i det vigtige – og nogle gange også skrøbelige – forældresamarbejde. Som minimum vil økonomiske sanktioner kun medføre status quo for de udsatte børn i hjem med vold og i værste fald: en bekymrende eskalering. Ved misforstået brug af straf og sanktioner overfor forældre, risikerer man, at systemet selv skaber de problemer, det har sat sig for at løse og dermed fastholder udsatte børn og unge i reproduktiv fattigdom og svigt.

Børn og unge, der er særligt udsatte i vores samfund, har ikke brug for, at systemet møder deres forældre med kontante sanktioner. Familierne har derimod brug for at blive mødt med koncise krav, kontinuitet og kvalificeret hjælp.

Børnesagens Fællesråd opfordrer regeringen til at vende tilbage til et fokus forebyggelsen af de mange sociale problemer der eksisterer i vores samfund med den kulturelle mangfoldighed, det også indebærer. Først når vi som samfund erkender - og anerkender – kompleksiteten og ætiologien bag i vores sociale udfordringer, er vi i stand til at finde konstruktive løsninger på selvsamme.

Flere, blandt andet regeringens egne støttepartier, har rost Regeringens *mod* til at prioritere udsatte børn og unge i deres politik og gøre dem til en markant mærkesag for denne regeringsperiode. Der skal ikke være nogen tvivl om at vi i Børnesagens Fællesråd altid hilser et sådant mod velkomment, men vi må samtidig understrege, at vi anser det som et helt grundlæggende anliggende for enhver regering - uanset partipolitisk overbevisning – at ville forbedre udsatte børn og unges vilkår og prioritere de børnefamilier i vores samfund, der har mindst, men kæmper med mest. Det både kan og bør vi kunne i et land som vores.

Regeringens lægger op til at det oftere skal være muligt for børn at få en ny chance og en mulighed for at få en ny familie der ikke er til låns. Her må vi minde regeringen om, at det at få en ny familie, ikke sletter den gamle.

Børn kan man ikke replacere - de er mennesker i deres egen ret og har hver deres vigtige historie med sig.

Børns kærlighed og tilknytning til både deres biologiske forældre og søskende er stærke, også under barske opvækstforhold eller selv familien ikke har delt adresse i mange år. Det er vigtigt at forstå og anerkende denne tilknytning.

Kærligheden flytter med videre og selvom når du som anbragt barn eller ung får ny adresse, er det måske stadig være hos dine biologiske forældre, at du føler dig mest hjemme og har dine rødder.

Barnets livshistorie, trods den kan bryde med forestillingen om det "rigtige" børneliv, vil stadig være afgørende for barnets identitetsdannelse og når man senere som ung og voksen skal forstå hvem man er og hvor man er på vej hen.

Regeringen mener, at *nogle forældre* tidligere har fået *alt for mange chancer* for at bevise deres forældreevne. I enkelte tilfælde kan dette være gældende – og særligt gældende, når et systems ressourcer ikke har kunne matche behovet for nødvendige tidlige indsatser. Men her skylder regeringen stadigt at forklare, hvordan sådanne sager skulle legitimere til, at ufødte eller nyfødte spædbørn i udsatte positioner fremover potentielt *ingen* chance får for at kende deres forældre?

Regeringen ønsker at gøre det lettere for kommuner at indstille til tidlig tvangsadoption af spædbørn og i visse tilfælde også gøre det lovligt at gennemføre en tvangsadoption allerede før fødslen har fundet sted. De bekymrende udmeldinger om øget brug for tvangsadoptioner skygger for de ellers gode toner i udspillet, der italesætter og vægter børns rettigheder højt.

Sidstnævnte kan vi alle kun være enige om. Men vi må samtidigt kraftigt appellere til, at man ikke fejltolker Børnekonventionen og forfalder til en nulsumsdiskurs, hvor forældres grundlæggende rettigheder forringes eller forhindres, blot fordi at børnenes fremhæves og forbedres.

Enkelte, ganske sjældne børnesager - der i sig selv er alvorlige - må aldrig agere belejligt case-narrativ for en regerings generelle børnesociale politik. I stedet bør socialpolitik baseres på et fundament af faglig viden og mere forskning af dette komplekse område. Beslutninger og nye lovforslag bør stilles med udgangspunkt i hvad vi ved og finder evidens for og ikke i hvad man eventuelt måtte mene eller formode om udsatte børnefamiliers liv og potentiale.

Her kan vi i Børnesagens Fællesråd være berettiget bekymret for at lovgivning, der baseres på få alvorlige sagsakter, giver risiko ved uproportionelle indgreb for de mange. Vi forventer at lovens udformning og udmøntning i stedet grundlægges af princippet om proportionalitet i praksis og lader faglighed, evidens og etik danne læ for eventuelle populærpolitiske vinde. Regeringen gør klogt i at udvise ansvarlig handling på vegne af børnene og ikke på vegne af politisk egeninteresse.

Børnesagens Fællesråd står med sine 16 medlemsorganisationer klar til at bidrage med en dybtgående indsigt i anbragte børn og unges liv og fortællinger og vil holde regeringen op på dens ambition om bedre og flere børnerettigheder. Vi skal som samfund høre – men også lytte til – udsatte børn og unge vigtige stemme. Herudover appellerer vi til at inddrage alle udspillet mange interessenter og gøre brug af både civilsamfundets og fagpersoners erfaring på området såvel som forskningens indsigt i kompleksiteten af dette felt.

Lad dem, som lovgivningen drejer sig og dem, der er involveret i området, være kompas for den næste tids lovforhandlinger i Folketinget. Forhandlinger, som Børnesagens Fællesråd kommer til følge hele vejen.

/ Februar 2021